

Toimenpideoite TPA 35/2025 vp

Jaana Strandman ps ym.

Toimenpideoite hyvinvointialueiden valtuutettujen määrän vähentämisestä ja palkkioiden hintakatosta

Eduskunnalle

Hyvinvointialueiden taloudet ovat rajusti alijäämisiä. Vuosina 2023 ja 2024 hyvinvointialueiden yhteenlaskettu alijäämä oli yli 2,5 miljardia euroa. Ainoastaan Helsinki teki vuonna 2024 ylijäämää lähes 30 miljoonaa euroa. Hyvinvointialueiden alijäämät ovat karmaisevia, valtion velka on yli 170 miljardia ja julkisyhteisöjen velka yli 223 miljardia euroa. Tästä syystä tarvittavia säästöjä on tehtävä mitä pikimmin.

Ehdotammekin, että hyvinvointialueiden valtuutettujen määrää pitäisi vähentää osana alueiden säästösuunnitelmia. Valtuutettujen määrästä säädetään hyvinvointialueesta annetulla lailla, ja lakia muuttamalla voitaisiin vähentää ylipaisunutta hallintoa. Nykyisellään aluevaltuustot voivat tietyissä rajoissa suhteessa väestömääräänsä leikata valtuustopaikkojen määrää, mutta lopulta laki rajoittaa suurempia leikkauksia.

Lisäksi kokouspalkkioille pitäisi laittaa palkkiokatto, jotta myös edustajien omat palkkiot ja edut ovat mukana alueiden alijäämien kattamisessa. Vuonna 2024 kokouspalkkioita maksettiin yli 14 miljoonaa euroa ja keskimäärin edustaja sai 200 euroa kokoukselta. Tämä vaatisi osaltaan kuntalain avaamista, koska kokouspalkkioiden ja korvausten maksamista koskevat käytänteet tulevat kuntalaista myös hyvinvointialueilla.

Lisäksi poliittisesti merkittävät, tunteita herättävät ja vaikutukseltaan suuret asiat tulisi jättää luottamushenkilöiden käsiteltäviksi, kun taas operatiivisemman tason asiat pitäisi muuttaa viranhaltijapäätöksiksi. Täten vähennettäisiin valtuustojen vastuita ja tuettaisiin paikkamäärien vähentämistä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin hyvinvointialueiden valtuutettujen määrän vähentämiseksi ja palkkioiden hintakaton asettamiseksi.

Toimenpideoite TPA 35/2025 vp

Helsingissä 14.5.2025

Jaana Strandman ps

Anne Rintamäki ps

Sheikki Laakso ps

Sara Seppänen ps

Maaret Castrén kok